

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Son dönemde gümrük mevzuatında yapılan düzenlemelerle, posta ve hızlı kargo yoluyla yurtdışından bireysel kullanım amacıyla temin edilen ürünlere ilişkin muafiyetlerin kaldırıldığı, bu kapsamda ticari niteliği bulunmayan bireysel alışverişlerin fiilen ticari ithalat statüsüne tabi tutulduğu görülmektedir. Söz konusu düzenlemenin, bireysel son kullanıcıların günlük ve kişisel ihtiyaçlarını karşılamasını ciddi biçimde zorlaştırdığı, uygulamada öngörülen gümrük prosedürleri nedeniyle fiili bir erişim engeli yarattığı yönünde yaygın iddialar bulunmaktadır.

Öte yandan, gümrük politikalarının yalnızca bireysel tüketici üzerindeki etkileriyle değil, yerli üretimin korunması ve güçlendirilmesi hedefiyle birlikte ele alınması gerektiği açıktır. Yerli üreticinin haksız rekabetten korunması, iç piyasada sürdürülebilir üretim kapasitesinin muhafaza edilmesi ve istihdamın desteklenmesi bakımından gümrük düzenlemelerinin dengeli ve ölçülü bir çerçevede uygulanması zorunludur. Bu bağlamda, bireysel tüketiciyi fiilen dışlayan uygulamaların yerli üretimi koruma amacına hizmet edip etmediğinin, somut veriler ışığında değerlendirilmesi gerekmektedir.

Bu çerçevede, yapılan mevzuat değişikliğinin bireysel tüketiciler, iç piyasa dengeleri, rekabet ortamı, fiyat oluşumları, yerli üretim yapısı ve özellikle genç girişimcilik ile teknolojiye erişim üzerindeki etkilerinin tüm yönleriyle incelenmesi, ortaya çıkan mağduriyet iddialarının araştırılması ve kamu yararı bakımından gerekli değerlendirmelerin yapılması amacıyla Anayasa'nın 98'inci maddesi ile Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri uyarınca bir Meclis Araştırması açılmasını arz ederim.

Hakan Şeref OLGUN
Afyonkarahisar Milletvekili

GEREKÇE

4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun uygulanmasına ilişkin mevzuatta yapılan son değişikliklerle, posta ve hızlı kargo yoluyla yurtdışından bireysel kullanım amacıyla getirilen ürünlere tanınan muafiyetlerin kaldırıldığı ve bu kapsamdaki işlemlerin ticari ithalat rejimine dahil edildiği anlaşılmaktadır. Bu düzenleme sonucunda, ticari nitelik taşımayan ve bireysel ihtiyaçlar için temin edilen düşük bedelli ürünlerin dahi gümrük müşaviri hizmeti, ardiye ücreti ve benzeri ek yükümlülöklere tabi tutulduğu görölmektedir.

Uygulamada ortaya çıkan tablo, bireysel tüketicilerin düşük bedelli ürünler için dahi ürün bedelinin çok üzerinde maliyetlerle karşı karşıya kaldığını göstermektedir. Bu durum, söz konusu alışverişlerin ekonomik olarak anlamsız hâle gelmesine yol açmakta; fiilen bir vergilendirme mekanizması değil, bireysel yurtdışı alışverişin engellenmesi sonucunu doğurmaktadır. Böyle bir uygulamanın, tüketicilerin mal ve hizmetlere erişim hakkını sınırladığı ve ekonomik özgürlükler bakımından ciddi tartışmaları beraberinde getirdiğı açıktır.

Bununla birlikte, yerli üretimin korunması amacıyla yapılan düzenlemelerin, hedeflenen sonucu doğurup doğurmadığının da nesnel biçimde değerlendirilmesi gerekmektedir. Yerli üreticiyi koruma iddiasıyla getirilen uygulamaların, üretim maliyetlerini düşürücü, kaliteyi artırıcı ve rekabet gücünü yükseltici politikalarla desteklenmemesi hâlinde, piyasa kapatıcı ve tüketici aleyhine sonuçlar doğurması kaçınılmazdır. Yerli üretimin gerçek anlamda korunabilmesi için, gümrük tedbirlerinin tüketiciye yük bindiren değil, üretimi güçlendiren tamamlayıcı politikalarla birlikte ele alınması zorunludur.

Öte yandan, bireysel yurtdışı alışverişin kısıtlanmasının iç piyasada rekabeti azaltacağı, özellikle Türkiye'de üretilmeyen veya sınırlı üretilen ürünlere erişimi zorlaştıracığı yönünde güçlü değerlendirmeler bulunmaktadır. Rekabetin azalmasıyla birlikte fiyatların artması, ürün çeşitliliğinin daralması ve kalite sorunlarının derinleşmesi ihtimali, söz konusu düzenlemenin enflasyonist etkiler yaratabileceğine işaret etmektedir.

Düzenlemenin genç girişimciler ve bireysel üreticiler üzerindeki etkileri de ayrıca dikkate değerdir. Prototip geliştirme, eğitim amaçlı donanım temini ve küçük ölçekli üretim süreçlerinde yurtdışı tedarike ihtiyaç duyan kesimlerin, bu düzenleme nedeniyle ciddi maliyet ve erişim sorunlarıyla karşılaştığı anlaşılmaktadır. Bireysel son kullanıcı ile ticari ithalatçıların aynı hukuki statüde değerlendirilmesi, hakkaniyet ve ölçölölük ilkeleri bakımından da tartışmalı bir görünüm arz etmektedir.

Bu nedenlerle, bireysel yurtdışı alışverişe ilişkin söz konusu mevzuat değişikliğinin gerekçeleri, yerli üretimi koruma iddiasıyla olan uyumu, uygulanma biçimi, ortaya çıkardığı ekonomik ve sosyal sonuçlar ile kamu yararı bakımından etkilerinin ayrıntılı biçimde incelenmesi amacıyla bir Meclis Araştırması açılması gerekmektedir.

İSİM - SOYİSİM	BÖLGE	İMZA
AYYİCE TÜRKER TAŞ	Adana	
Turan YALDIR	Aksaray	
Ahmet Esref FAKİBABA	Ankara	
Yüksel ARSLAN	Ankara	
İlgür POYRAZ	Antalya	
Ömer KARAKAŞ	Aydın	
Yüksel Selah TÜRKÖZÜ	Bursa	
Hasan TOKTAŞ	Bursa	
Mehmet AKALIN	Edirne	
Mehmet Mustafa GÜRBAN	Gaziantep	
Ahmet Sevinç GÜRKIN	Hatay	
Burak AKBURAK	İstanbul	
Ersoy BEYAZ	İstanbul	
Hasan KIRKINAR	Tzmir	
Burhanettin KOCAMAZ	Mersin	
Mehmet ERGUN	Mugla	
Selam TAŞCI	Tekirdağ	
Yavuz AYDIN	Trebzon	
İsmail KAYAAR	Yozgat	
Yasin ÖZTÜRK	Denizli	